

Johanna Karimäki vihr

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä selkokielisen kirjallisuuden käännöstyöhön ja julkaisujen edistämiseen (50 000 euroa)

Eduskunnalle

Selkokieli on yleiskieltä yksinkertaisempaa kieltä, jonka sisältöä, rakennetta ja sanastoa on muokattu helpommaksi ymmärtää. Vaikea kieli estää monia ihmisiä toimimasta täysvaltaisina kansalaisina suomalaisessa yhteiskunnassa. Selkokieli on avuksi henkilöille, joilla on vaikeuksia ymmärtää tavallista yleiskielistä tekstiä. Selkokieltä voivat tarvita muun muassa lapset ja nuoret, joilla on kielellinen erityisvaikeus, kehitysvammaiset, maahanmuuttajat, vanhukset, vastikään lukemaan oppineet lapset sekä suomen kieleen ja kulttuuriin tutustuvat muunkieliset ihmiset. Jokaisella ihmisellä on oikeus ymmärrettävään tietoon, mikä on itsenäisen elämän ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen perusedellytys.

Selkokielen kehittämisestä ja kirjoittajien koulutuksesta vastaa Selkokeskus, joka toimii Kehitysvammaliiton yhteydessä. Selkokeskuksen tarvearvion (2014) mukaan potentiaalisia selkokielestä hyötyviä on arviolta jopa yli 650 000 henkilöä. Selkokielen tarve kasvaa koko ajan muun muassa maahanmuuton lisääntymisen ja väestön ikääntymisen myötä. Tarpeeseen nähden Selkokeskuksen resurssit ovat kuitenkin vähäiset, vain noin kuusi henkilötyövuotta. Kysyntää kursseille ja muulle koulutukselle sekä tiedottamiselle on runsaasti mm. muistisairaiden vanhusten hoivan, maahanmuuttajien kotoutustyön ja tiedottamisen sekä kehitysvammahuollon piirissä. Selkokeskuksen voimavarat eivät riitä vastaamaan tämänhetkiseen kysyntään.

Selkokielen perusteiden opiskelu tulisi liittää esimerkiksi lähihoitajien, erityisopettajien, luokanopettajien ja äidinkielen opettajien koulutusohjelmiin. Selkokieli on myös hyvä apuväline puutteellisesti suomen tai ruotsin kieltä osaavien maahanmuuttajien parissa työskenteleville. Viime aikoina julkisuudessa on keskusteltu paljon suomalaisten koululaisten, erityisesti poikien, heikosta lukutaidosta. Selkokieli voi olla heille hyvä motivointikeino pyrkimyksessä kohti parempaa lukutaitoa. Selkokieli on yksinkertainen tapa parantaa hyvin monista eri syistä syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten arjen- ja elämänhallintaa, opiskelua ja työllistymistä.

Selkokielinen kirjallisuus avaa kirjat lukijaryhmille, joille yleiskielinen kirjallisuus on vaikeaa tai mahdotonta lukea. Selkokielisen kirjallisuuden kohderyhmiä ovat esimerkiksi vanhukset ja muistisairaajat henkilöt, kehitysvammaiset ihmiset sekä esimerkiksi maahanmuuttajataustaiset ihmiset, jotka opettelevat suomen kieltä. Ruotsissa selkokielisessä kirjallisuudessa ollaan meitä edellä. Ruotsissa taustalla on ajatus siitä, että kaikilla pitää olla perusoikeus lukemiseen ja kirjallisuudesta nauttimiseen — myös niillä, joilla on lukemisen ja luetun ymmärtämisen kanssa haasteita. Suomessa opetus- ja kulttuuriministeriö edistää selkokielisen ja saavutettavan kirjallisuuden julkai-

Talousarvioaloite TAA 237/2018 vp

semista apurahoin, joita myönnetään selkokielisten kauno- ja tietokirjojen kirjoittajille, mukauttajille, kuvittajille ja kustantajille. Selkokieline kirjallisuus tarvitsee yleistyäkseen kuitenkin vielä lisätukea. Selkokieli on helppo ja halpa tapa ehkäistä monien ihmisryhmien syrjäytymistä.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta lisää 50 000 euroa momentille 29.80.50 Selkokeskukselle selkokieline kirjallisuuden käännöstyöhön ja julkaisujen edistämiseen.

Helsingissä 28.9.2018

Johanna Karimäki vihr